

SLOVENSKÝ ZVÄZ ASTRONÓMOV

Tomášovská 63, 979 01 Rimavská Sobota

info@szaa.org, www.szaa.org

Tlačová správa Slovenského zväzu astronómov

Perzeidy – „padajúce hviezdy“ (noc splnených želaní)

V noci z 12. na 13. augusta 2015 budú mimoriadne priaznivé podmienky na pozorovanie meteorického roja Perzeidy, ktoré sú ľudovo nazývané slzami svätého Vavrinca. Na mieste nerušenom umelým osvetlením uvidíme za hodinu asi 60 – 70 meteorov za hodinu. Pozorovacie podmienky tohto roku sú mimoriadne priaznivé, nakoľko pozorovanie nebude rušiť svit Mesiaca a podobne vhodné podmienky nastanú až v roku 2018.

Ráno pred východom Slnka skrášli východný obzor aj mimoriadne tenučký kosáčik Mesiaca a o niečo vyššie možno uvidíme aj slabý červenkastý Mars. Aktivita roja výraznejšie stúpa už od 10. augusta, po maxime klesá rýchlejšie. Najvhodnejšie podmienky na pozorovanie sú od polnoci až do svitania a okrem meteorov zaujme na tmavej oblohe aj striebristá Mliečna cesta.

Čo sú Perzeidy?

Pôvod meteorov správne vysvetlil v roku 1866 taliansky astronóm Giovanni Virginio Schiaparelli, ktorý vypočítal dráhu tohto meteorického roja a všimol si jej podobnosť s kométou 109P/Swift-Tuttle, ktorá bola objavená v roku 1862. Kométa má obežnú dobu 134 rokov a z jej postupného rozpadu sa uvoľňujú častice, s ktorými sa naša Zem pravidelne stretáva od 17 júla do 24. augusta. Štruktúra prúdu meteoroidov je zložitá, maximum činnosti roja je však pravidelne okolo 12. augusta. Meteory, vplyvom perspektívy zdanlivo vylietavajú z radiantu, malej oblasti na oblohe v severnej časti súhvezdia Perzeus.

Častice tohto roja sa stretávajú so Zemou rýchlosťou 59 km/s a vysoko v atmosfére, vo výškach 120 – 80 km, sa vyparia. Tento svetelný úkaz – meteor je teda zánikom malého medziplanetárneho telieska. Veľkosť teliesok je ako zrnká piesku a ak ho uvidíme, uvedomme si, že sme boli svedkami jedinečného úkazu, ktorý sa už nikdy opakovať nebude. Možno aj preto sa traduje, že pri zbadaní meteoru si treba niečo priať.

Perzeidy budú aj tohto roku u nás pozorované viacerými expedíciami, ktoré sú na miestach s dobrými pozorovacími podmienkami, kde neruší svetelné znečistenie. Výsledky pozorovaní sústreďuje Medzinárodná meteorická organizácia (International Meteor Organization) a slovenskí astronómovia patria vo výskume medziplanetárnej hmoty k svetovej špičke.

Najstaršie záznamy o Perzeidách sú v čínskych, kórejských a japonských kronikách z roku 36 nášho letopočtu a ich ostatná vysoká aktivita bola pozorovaná v rokoch 1991 a 1992, keď ich počet presiahol 400 meteorov za hodinu. Vysoká frekvencia bola spôsobená ich materskou kométou Swift-Tuttle, ktorá sa k Zemi priblížila a prešla perihéliom v decembri 1992. Najbližší prechod kométy perihéliom nastane v roku 2126 a bude na nočnej oblohe dobre pozorovateľná.

RNDr. Pavol Rapavý

Ďalšie informácie sú v [tlačovej správe k Perzeidám z roku 2014](#)